

**SPRAWOZDANIE REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
za rok 2016r.**

ORAZ WYKAZ POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ

Niniejsze sprawozdanie przedkładam Radzie Gminy zgodnie z zapisem art 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

I. Zadania gminy z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to:

1. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą.
2. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.
3. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości, zwłaszcza gdy przepisy ustawy przewidują możliwość zlecenia realizacji tych zadań przez organy jednostek samorządu terytorialnego.

II. Zakres ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Art. 176 przedmiotowej ustawy określa, że do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

III. Wyżej wymienione zadania z obszaru wspierania rodziny w naszej gminie realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaniemyślu zgodnie z uchwałą Rady Gminy z dnia 03 grudnia 2012r Nr XXII/163 /2012

Aby zrealizować powyższe zadania, opracowano i uchwalono, w roku 2016 Gminny Program Wspierania Rodziny Na Lata 2017–2019 dla Gminy Zaniemyśl. Sprecyzowano w nim cel główny, którym jest „Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oraz cele szczegółowe:

Cel 1 to : Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Cel 2 to: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Cel 3 to : Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców w tym umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych

Program zakłada zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje groźbę zabrania dziecka z biologicznej rodziny lub w szczególnych sytuacjach, szybki powrót dziecka do rodziny.

Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniają wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) *analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie*
- 2) *wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;*
- 3) *rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;*
- 4) *podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;*
- 5) *pomocy w integracji rodziny;*
- 6) *przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;*
- 7) *dążeniu do reintegracji rodziny.*

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) *pracy z rodziną;*
- 2) *pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.*

Dane statystyczne dotyczące rodzin funkcjonujących na terenie Gminy, korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej zawiera roczne sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, które corocznie jest przedkładane Radzie Gminy. Sprawozdanie to zawiera dane dające możliwość dokonania oceny sytuacji rodzin objętych systemem pomocy społecznej, zarówno tych, które mają trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i tych, które z uwagi na doświadczane przez siebie problemy (np.: uzależnienia, niepełnosprawność, długotrwała choroba itd.) są zagrożone tego rodzaju niewydolnością. Dane zgromadzone przez Ośrodek w powyższym obszarze dają także możliwość określenia potrzeb w zakresie realizacji zadań z obszaru wspierania rodziny. W roku ubiegłym gmina Zaniemyśl poniosła wydatki za pobyt 6-ga dzieci w pieczy zastępczej (4 dzieci przebywało w rodzinie zastępczej spokrewnionej-dziadkowie oraz 2 w placówce opiekuńczo-wychowawczej). Roczny koszt pobytu tych dzieci w pieczy zastępczej to 66 058,88zł. Obecnie z uwagi na to, że dzieci od wielu lat przebywają w pieczy zastępczej nasza gmina ponosi już maksymalną odpłatność na poziomie 50% kosztów i miesięczny koszt gminy za pobyt 1 dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej to 660zł (50% pełnego kosztu=1320zł), a w placówce opiekuńczo-wychowawczej to ponad 2 tysiące złotych. Średnio miesięcznie za pobyt jednego dziecka w pieczy zastępczej gmina zapłaciła 917zł. Praca z rodzinami z których zabrano dzieci jest bardzo trudna, rodziny po

pierwszym szoku przyzwyczajają się do zaistniałej sytuacji i przestają być zainteresowane powrotem dzieci do domu szczególnie ,że w obliczu dokumentowania posiadania bardzo niskich dochodów lub ich braku są oni zwolnieni z ponoszenia kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Wyrwanie dziecka z jego biologicznej rodziny jest dla niego najgorszą sytuacją życiową jaka może je spotkać ,a jak wskazuje doświadczenie pracowników ośrodka niezmiernie trudną do odwrócenia. Obecne rozwiązania prawne sprawiają ,że sytuacja taka również jest niekorzystna dla gminy ***dlatego także z tego względu kładzie się w pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nacisk na*** : zapewnienie rodzinom wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa .Takie działanie jest pożądane i korzystne dla wszystkich zainteresowanych stron.

W tym celu w ciągu roku na umowy zlecenia zatrudniano ogółem 3 asystentów rodziny :-jeden asystent rodziny pracował intensywnie przez 3 miesiące z 1 rodziną z 2 dziećmi, drugi miał zleconą pracę z rodziną z czworgiem dzieci, lecz praca po miesiącu została zaprzestana z powodu braku zgody rodziny na dalsze wsparcie, a trzeci asystent był zatrudniony w ramach rządowego programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”.Pracował on przez okres 9 miesięcy także na umowę zlecenia w wymiarze równoważnym 3/4 etatu .Swoim działaniem w sumie objął 6 rodzin, w których było 15 dzieci. Na zatrudnienie tego asystenta gmina wzorem lat ubiegłych złożyła wnioski w konkursie ogłoszonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej o dofinansowanie w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” co pozwoliło pozyskać dodatkowe środki w kwocie 11 069zł. Środki jakie w ciągu roku przeznaczono na zatrudnienie asystentów rodziny to kwota 18490,07zł /{program 16875 w tym: 11069 dotacja i5806 własne} i 1 615,07zł-własne poza programem/

Ogółem wsparciem asystenta zostało objętych 8 rodzin w których było 21 dzieci.

Główne problemy, z jakimi borykały się rodziny objęte opieką i wsparciem to:

- niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze,
- brak stałego zatrudnienia oraz problemy finansowe
- problemy zdrowotne w tym neurologiczne i zdrowia psychicznego,
- problem alkoholowy i incydenty przemocy w rodzinie

Program realizowany przez ośrodek kładzie nacisk na działania profilaktyczne i na pomoc rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu tak aby zapobiec powstawaniu dysfunkcjom skutkującym zabraniem dziecka z rodziny. Działania te były i są kierowane głównie do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, uzależnieniem ,chorobą , ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym . Poza szeroko zakrojoną pracą socjalną z rodziną przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej kluczowe znaczenie ma praca prowadzona z rodziną przez asystenta rodziny. W oparciu o analizę raportów pracy asystenta rodziny stwierdzono, że powyższe działania wymagają dodatkowego wsparcia i wzmocnienia rodzin poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię rodzinną oraz treningi umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców. Wobec powyższego podjęto działania aby rozszerzyć propozycję usług społecznych i w tym celu nasza gmina poprzez ośrodek pomocy społecznej zawarła partnerstwo z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp. i pozostałymi gminami powiatu w zakresie realizowania projektu współfinansowanego przez Unię Europejską pn: „Zwiększenie dostępności do usług społecznych w powiecie średzkim”.W ramach tego projektu będzie funkcjonowała „Akademia dla rodziny”, gdzie rodziny uzyskają pomoc specjalistów

(psychologa ,pedagoga, asystenta rodziny ,dietetyka). Niemniej należy zaznaczyć ,że aby działania przyniosły porządane efekty konieczna jest zgodą rodziny i jej aktywny udział . Przy braku współpracy rodziców wszelkie działania pomocowe i wspierające rodzinę są mało efektywne i skazane na niepowodzenie mimo wysiłków służb pomocowych.

Monitoring sytuacji dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo prowadzony jest przez pracowników socjalnych Ośrodka w ramach obowiązków służbowych ,którzy współpracują w tym zakresie nie tylko z asystentem rodziny ale także z pedagogami szkolnymi, pracownikami ochrony zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z daną rodziną.

Ośrodek także przygotowuje wymagane sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je we właściwych terminach , właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego z wykorzystaniem Statystycznej Aplikacji Centralnej

IV. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny na 2017 rok to :

- 1)Zabezpieczenie środków finansowych na koszty utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
- 2)Zabezpieczenie środków na zatrudnienie asystenta rodziny, celem zapewnienia odpowiedniej jakości pracy z rodzinami doświadczającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- 3) Zabezpieczenie środków i realizacja projektu partnerskiego” Zwiększenie dostępności do usług społecznych w powiecie średzkim”